

બે મિનિટનું મૌન

ભાઈઓ અને બહેનો
આ દિવસ અસ્ત પામી રહ્યો છે
આ અસ્ત પામતા દિવસ પર
બે મિનિટનું મૌન.

જઈ રહેલા પંખી પર
અટકી રહેલા પાણી પર
ઘેરી રહેલી રાત પર
બે મિનિટનું મૌન

જે છે તેની પર
જે નથી તેની પર
જે હોઈ શકતું હતું તેની પર
બે મિનિટનું મૌન.

પડી ગયેલી છાલ પર
તૂટેલા ઘાસ પર
દરેક યોજના પર
દરેક વિકાસ પર
બે મિનિટનું મૌન

આ મહાન શતાબ્દી પર
મહાન શતાબ્દીના
મહાન ઈરાદાઓ પર
મહાન શબ્દો પર
અને મહાન વચનો પર
બે મિનિટનું મૌન
ભાઈઓ અને બહેનો
આ મહાન વિશેષણ પર
બે મિનિટનું મૌન.

પાણીથી ઘેરાયેલા લોકો

પાણીમાં ઘેરાયેલા લોકો
પ્રાર્થના નથી કરતા
તેઓ પૂરા વિશ્વાસથી જોતા રહે છે પાણી
અને એક દિવસ
વગર કોઈ સૂચનાએ
ખચ્ચર, બળદ કે ભેંસની પીઠ પર
ઘરવખરી લાદીને
ચાલી નીકળે છે ક્યાંક બીજે

આ કેટલું અદ્ભુત છે
કે પૂર ભલે ગમે તેટલું ભયાનક હોય
તેમને પાણીમાં
થોડોક તડકો
થોડુંક આકાશ

પછી તેઓ યાંભલા ઊભા કરે છે
તાણી દે છે કોથળા
બાંધી દે છે મુંજ ઘાસની દોરડીઓ અને ટાટ

પાણીમાં ઘેરાયેલા લોકો
પોતાની સાથે લઈ આવે છે પરાળની ગંધ
તે લેતા આવે છે કેરીની ગોટલીઓ
ખાલી ડબ્બા
શેકાયેલા ચણા
તે લાવે છે ચલમ અને આગ

પછી તણાઈ જાય છે તેમનાં ઢોર
તણાઈ જાય છે તેમની પૂજાની ઘંટડી
તણાઈ જાય છે મહાવીરજીની આદમ કદની મૂર્તિ

ઘરોની કાચી દીવાલો
દીવાલો પર ચીતરેલા હાથી-ઘોડા
ફૂલ-પાન
રેશમ-પટોળાં
બધું તણાઈ જાય છે.

પણ પાણીમાં ફસાયેલા લોકો
ફરિયાદ નથી કરતા
તે કોઈ પણ કિંમતે પોતાની ચલમના કાણામાં
ક્યાંક ને ક્યાંક બચાવી રાખે છે
જરા જેટલો દેવતા

પછી ડૂબી જાય છે સૂરજ
ક્યાંકથી આવે છે
પાણી પર તરતા તરતા
લોકોના બોલવાના મોટા અવાજો
ક્યાંકથી ઊંચે ચડે છે ધુમાડો
વૃક્ષો પર ગોળ ગોળ ઘૂમતો
અને પાણીમાં ફસાયેલા લોકો
થઈ જાય છે બેચેન

તે સળગાવે છે
એક તૂટેલું જ્ઞાનસ
લટકાવી દે છે કોઈ ઊંચા વાંસ પર
જેથી તેમના હોવાની ખબર
પાણીની પેલી પાર સુધી પહોંચી શકે
પછી તે આછા પ્રકાશમાં
પાણીની આંખોમાં
આંખો નાખીને
રાતભર ઊભા રહે છે
પાણીની સામે
પાણીની તરફ
પાણીની વિરુદ્ધ
ફક્ત તેમની અંદર
સંવાદિતાની જેમ
દરેક વખતે કંઈક તૂટે છે
દરેક વખતે પાણીમાં કંઈક પડે છે
છપાફ... છપાફ...

